

Una prosa abundant

El memorialisme en llengua catalana és, després de l'italià, un dels més prolífics d'Europa

VE DE LA PÀGINA 1

Actualment, és gran l'afany dels arxivers i dels historiadors per aplegar autobiografies, dietaris i tot tipus de documents que moltes famílies han heretat dels avantpassats.

Per exemple, a l'arxiu de Dénia trobem un exemplar de *Mis largos años de vida. Memorias de Juan Peris Alemany*, autobiografia d'un veí d'Orba (la Marina Alta) nascut el 1893, que relata els seus anys com a emigrant al Canadà i als Estats Units. L'obra va ser finalment publicada el 2005. També hi ha *El Llobarro. Anales de Denia y su comarca*, de mossén Francisco Palau (1743-1823), "que, a banda de repassar la història de la ciutat, fa una crònica del dia a dia de la Guerra del Francès", explica Rosa Seser, arxivera de la ciutat. O *La Diana desenterrada*, de Marco Antonio Palau, nascut el 1543, que descriu, entre altres fets, el *Saco de la villa de Calpe por los moros de Argel* del 1637.

La recerca d'aquest tipus de documents es materialitza a ho-

res d'ara en el projecte Memòria Personal (www.memoriapersonal.eu), una base de dades digital encetada a Barcelona i que pretén recollir els escrits personals de l'àrea catalanoparlant des de l'edat mitjana fins al segle XIX. "A la Catalunya Nord hi havia molta tradició de posar-ho tot en escrit, a causa del dret romà i dels registres notariais

que requeria l'estructura socioeconòmica dels masos", explica Òscar Jané, responsable del projecte. Aquesta tradició va anar estenen-se cap al sud, de manera que els experts consideren que la prosa memorialística en català és, després de la italiana, una de les més prolífiques d'Europa.

Memòria Personal es presen-

ta com "un producte de tothom per a tothom". No cal ser historiador, lingüista, antropòleg o escriptor de novel·la històrica per a descobrir l'interès que tenen els escrits personals i familiars. "És la mateixa curiositat per la vida dels altres que ens despertem, per exemple, els blocs personals d'Internet", raona Jané.

Ja al segle XX, i sobretot

arran de la Guerra Civil, les memòries personals es multipliquen. Hi trobem l'autobiografia de Rafael del Romero, *Memorias de un joven católico de derechas, soldado de la República*, recentment publicada per la Universitat de València. L'arxiver Bernat Martí ha fet una *Crònica humana de la Guerra* a Gandia a partir d'un recull de memòries

Venedors d'e-fum

Joan Carles Girbés

El 2009, els mitjans de comunicació ens anunciaven la bona nova: el llibre electrònic seria el regal estrella d'aquell Nadal. Tot i haver-se equivocat quant al pronòstic, repitiren la previsió el 2010 i, de nou, el 2011. Si entenem les tauletes tàctils com a dispositius de lectura electrònica (no se'ns escapa que són molt més que això), doncs potser l'han encertada. A força de reiterar el missatge, ens han acabat venent una moto... en forma d'iPad. Qui intoxica l'opinió pública amb aquest tipus de profecies i per què tenen tant d'interès que es facen realitat?

El primer beneficiat d'un auge del llibre electrònic és, sens dubte, el lector, que té a l'abast un ventall molt més ampli de propostes d'accés a la literatura, més immediates, riques, variades i interactives. Però són els conglomerats tecnològics internacionals els que en trauen profit econòmic. Amazon, Google i Apple, empreses novinyades a la indústria del llibre, s'han erigit en els genets de l'apocalipsi per a l'edició tradicional. No són les úniques. I perquè els seus serveis o aparells es venguen, és imprescindible que servisquen per a alguna cosa, és a dir, que hi haja disponible una oferta de continguts adequada.

Es pot comprendre, doncs, l'interès d'aquests gegants empresarials a unflar les expectati-

ves, però cal desconfiar profundament dels gurus del sector que els segueixen el joc sense dades sòlides, perquè l'obscurantisme i l'opacitat són l'antítesi de la credibilitat.

Es venen dispositius, però... i el contingut?

L'informe sobre la situació i les perspectives del llibre digital que ha elaborat l'Observatori de la Lectura certifica que a l'Estat espanyol es venen 0,7 còpies digitals de mitjana per cada *e-reader* (lector de llibres electrònics). És a dir, que el que es ven no arriba ni a un llibre (sencer) per cada aparell. De fet, el 73,1% dels usuaris es descarreguen continguts "gratuïts". Així doncs, l'auge no és del "llibre" digital, sinó, en tot cas, dels dispositius de lectura.

Si fem una ullada a les xifres que aporta la consultora Gfk, que molts editors coneixen, però només comenten en veu baixa, constatem que la diferència entre les vendes en format paper i en format digital són encara abismals. Moltes setmanes, hi ha títols que es col·loquen en el *top ten* dels més venuts en català amb un exemplar venut només. I amb 4 o 5 baixades ja et pots situar tranquil·lament en el número 1 de la llista il·lustre. No és per a llançar coets, certament.

Molts editors inverteixen a hores d'ara en el llibre digital, en bona mesura impel·lits per un clima irreal i boirós en què altres col·legues, vés a saber amb quines motivacions, esbomben als quatre vents que han tripli-

Una lectora amb el su e-book. / JESÚS CÍSCAR

El que es ven no arriba ni a un llibre (sencer) per cada aparell

Fa uns quants dies va tancar Leqtor, una botiga virtual que va aterrar fa dos anys

cat les vendes de llibres electrònics, sense especificar quina xifra de partida tenien ni tampoc quina és la d'arribada. Ni a quin preu, ni a quin cost, ni amb quins (suposats) guanys. Són declaracions de l'"escola

Amazon": caramel·lets mediàtics fonamentats en el buit, en què queda el titular com a testimoni d'un èxit hipotètic. Molt bé, ells. Però, segons que ens ensenyaven a Primària (i continua sent així, tot i els canvis en els plans d'estudi), 3 per 1 fa 3, i 3 per 0... doncs això.

Fa uns quants dies va tancar Leqtor, una botiga virtual que va aterrar en el paisatge digital fa poc més de dos anys per a menjar-se el món, potser captivada pels cants de sirena que esmentàvem a l'inici. La inversió del muntatge va ser de 2,7 milions d'euros. O això van dir. Què se n'ha fet, d'aquella quantitat ingent, és un misteri per a l'observador imparcial. Però el ben cert és que ha hagut de plegar confessant que el mercat "es

mou molt a poc a poc i en els propers anys possiblement continuarà estancat. El retorn de beneficis a llarg termini és, fins i tot, dubtós".

El cas de Leqtor és un toc d'alerta del que pot ocórrer al sector si no posem els peus a terra aviat. Hi ha unes expectatives, una progressió, una millora de l'oferta, dels canals de distribució i dels formats en què s'ofereix aquest contingut digital. Els actors que formen part d'aquesta escenografia han d'estar formats i informats, però en cap cas haurien de contribuir a unflar de manera artificial una bombolla (econòmica i mediàtica) que ens pot esclatar a la cara. Virtualment, és clar.

Joan Carles Girbés és editor.